

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ**

ПРОГРАМА

та методичні вказівки

до вивчення дисципліни «Історія англійської мови» для студентів спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська (бакалаврський рівень)

УДК 811.111'01-04

Програма та методичні вказівки до вивчення дисципліни «Історія англійської мови» для студентів спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська (бакалаврський рівень) / Укл. Г. М. Пасько. – Дніпро: НМетАУ, 2019. – 39 с.

Викладено програму та методичні вказівки з дисципліни «Історія англійської мови», наведено перелік тем практичних занять та завдання для самостійної роботи, ключові питання для засвоєння знань про історичні періоди розвитку англійської мови, список рекомендованої літератури.

Призначена для студентів спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська (бакалаврський рівень).

Друкується за авторською редакцією.

Укладач Г.М. Пасько, канд. філол. наук, доцент

Відповідальна за випуск В.В. Прутчикова, канд. філол. наук, доц.

Рецензент Л. М. Ткач, канд. філол. наук, доц. (НМетАУ)

Підписано до друку ___ 2019. Формат 60x84 1/16. Папір друк. Друк
плоский.

Облік.-вид. арк. 1,70. Умов. друк. арк. 1,68. Замовлення № 220.

Національна металургійна академія України
49600, Дніпро, пр. Гагаріна, 4

Редакційно-видавничий відділ НМетАУ

1. ХАРАКТЕРИСТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Історія англійської мови» є фонетичні, граматичні, морфологічні та синтаксичні особливості англійської мови у різні періоди її розвитку від давньої англійської мови до сучасної.

Мета вивчення дисципліни – розглянути розвиток англійської мови як історичний процес, ознайомити студентів з головними етапами цього розвитку, починаючи від давніх часів до сучасності, а також з подіями в історії цивілізації, які впливали на становлення англійської мови.

Завданнями навчальної дисципліни є формування знань відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця, а саме:

- засвоєння основних відомостей про походження англійської мови та її місце серед інших мов індоєвропейської сім'ї;
- встановлення закономірностей розвитку англійської мови як складного процесу з урахуванням історичних подій, що на нього впливали;
- вироблення навичок роботи з етимологічними словниками.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен

Знати:

- хронологію розвитку англійської мови, включаючи фонетику, граматику, морфологію та синтаксис;
- ключові історичні події, що вплинули на процес формування англійської мови;
- зв'язок між загальними принципами мовознавства і фактами сучасної англійської мови, що вивчаються у курсі.

Вміти:

- використовувати теоретичні знання з історії англійської мови при набутті лексичних, граматичних, семантичних, фонологічних, орфоепічних компетенцій;
- характеризувати періоди розвитку англійської мови;
- користуватись етимологічними словниками для визначення етимології (походження) слів.

Критерії успішності – отримання позитивної оцінки при написанні модульних контрольних робіт та усному опитуванні.

Засоби діагностики успішності навчання – комплекти контрольних робіт, екзаменаційна підсумкова робота.

Зв'язок з іншими дисциплінами. Курс «Історія англійської мови» має підготувати студентів до сприйняття теоретичних і практичних курсів «Порівняльна лексикологія англійської та української мов», «Порівняльна стилістика англійської та української мов», «Порівняльна граматики англійської та української мов», «Теоретична граматики англійської мови», «Практика перекладу з англійської мови».

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ» для студентів спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

Опис дисципліни навчального курсу

Загальна характеристика навчальної дисципліни	Спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Тип навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS: 3 Кількість модулів: 3 Загальна кількість годин на вивчення дисципліни: 90 з них: лекційних: 24 практичних: 16 самостійна робота студента: 50 Кількість аудиторних годин на тиждень: 5 Кількість годин самостійної роботи студента на тиждень: 6,25	Шифр та назва спеціальності Спеціальність: 035 Філологія Спеціалізація: Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська. Галузь знань: 03 «Гуманітарні науки» Освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр»	Назва циклу навчального плану Обов'язкова Денна форма навчання Нормативна Курс: II Семестр: IV, чверть VIII Вид контролю: екзамен

Розподіл навчальних годин (Денна форма навчання)

	Усього	Чверті
		8
Усього годин за навчальним планом, у тому числі:	90	90
Аудиторні заняття, з них:	40	40
Лекції	24	24
Практичні заняття	16	16
Самостійна робота, у тому числі при:	50	50
підготовці до аудиторних занять	20	20
підготовці до модульних контрольних робіт (екзамену)	9	9
опрацюванні розділів програми, які не викладаються на лекціях	21	21
Заходи семестрового контролю		підсумкова оцінка, семестрова (екзамен)

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лекційний курс 24 год.

№ з/п	Назва розділу/теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Загальна характеристика германських мов та походження англійської мови. Загальна характеристика сім'ї германських мов та історія походження англійської мови. Хронологія розвитку англійської мови від римського завоювання до сучасності.	2
2	Давньоанглійській період. Загальна характеристика. Фонетика та граматична структура давньоанглійської мови. Історичні періоди розвитку англійської мови. Загальна характеристика давньоанглійського періоду розвитку англійської мови. Діалекти. Писемність.	2
3	Давньоанглійській період. Фонологія та морфологія. Загальна характеристика. Давньоанглійська фонетика. Голосні та приголосні. Морфологія. Загальна характеристика частин мови давньоанглійського періоду: іменник, займенник, прикметник,	2

	дієслово.	
4	Середньоанглійський період. Загальна характеристика. Лексика та синтаксис. Загальна характеристика.	2
5	Середньоанглійський період розвитку англійської мови. Скандинавський та норманський вплив на формування Зміни у правописі.	2
6	Зміни в морфології англійської мови середньоанглійського періоду. Середньоанглійський іменник. Виникнення артикля. Середньоанглійський прикметник.	2
7	Зміни в морфології англійської мови середньоанглійського періоду. Особливості утворення та функціонування середньоанглійського прислівника і числівника.	2
8	Зміни в морфології англійської мови середньоанглійського періоду. Зміни в класах дієслів в середньоанглійській мові. Категорії дієслова в середньоанглійській мові.	2
9	Новоанглійський період. Поява національного стандарту. Історія англійського ренесансу.	2
10	Зміни у фонології англійської мови новоанглійського періоду. Голосні звуки у новоанглійській мові. Великий зсув голосних. Зміни у системі приголосних новоанглійської мови.	2
11	Зміни у номінативній системі новоанглійської мови. Категорії іменника. Прийменник. Прикметник.	2
12	Дієслово в новоанглійській мові. Категорії дієслова.	2

Практичний курс 16 год.

	Тема та її зміст	Годин
1	Походження англійської мови. Історія утворення англійської мови. Давньоанглійський період. Мови германських племен (Англи, Сакси, Юти). Кельтські племена.	2
2	Фонетика та граматики англійської мови давньоанглійського періоду. Фонетичні особливості англійської мови давньоанглійського періоду. Система часів давньоанглійської мови.	2
3	Морфологічні особливості англійської мови давньоанглійського періоду. Давньоанглійський іменник. Категорії давньоанглійського дієслова.	2
4	Лексичний склад середньоанглійської мови. Лексика середньоанглійської мови. Запозичення.	2

5	Словотвір у середньоанглійській мові. Особливості словотвору у середньоанглійській мові. Словотворчі афікси.	2
6	Морфологія середньоанглійської мови. Середньоанглійський іменник, прикметник, дієслово, прислівник, артикль.	2
7	Новоанглійський період. Морфологічні особливості. Загальна характеристика новоанглійського періоду розвитку мови. Морфологія. Іменник, займенник, прикметник, дієслово.	2
8	Лексика новоанглійського періоду. Лексичні особливості новоанглійської мови. Джерела поповнення мови. Запозичення.	2

**ОПРАЦЮВАННЯ РОЗДІЛІВ ПРОГРАМИ, ЯКІ НЕ
ВИКЛАДАЮТЬСЯ НА ЛЕКЦІЯХ – 21 год.**

№ з/п	Назва теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Особливості діалектів у давньоанглійській мові. Мерсійський діалект. Нортумбрійський діалект. Кентський та вессекський діалекти [7, с. 48; 9, с. 61; 10, с. 33].	3
2	Особливості діалектів у середньоанглійській мові. Північний діалект. Центральний діалект. Західно-центральний та східно-центральний діалекти. Південний діалект. Кентський діалект [7, с. 178].	3
3	Синтаксис у середньоанглійській мові. Особливості синтаксису у середньоанглійській мові. Структура речення [2, с. 142; 9, с. 277; 10, с. 86].	6
4	Синтаксис новоанглійської мови. Синтаксична будова новоанглійської мови. Структура речення [2, с. 188].	3
5	Етимологічні дублети. Причини виникнення та особливості утворення етимологічних дублетів [2, с. 214].	3
6	Словотвір у новоанглійській мові. Особливості словотвору у новоанглійській мові. Деривація, основоскладання, скорочення [2, с. 191; 9, с. 317].	3

3. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота з дисципліни «Історія англійської мови» є складовою підготовки протягом навчального семестру. Метою самостійного опрацювання навчального матеріалу є набуття знань про розвиток англійської мови як про історичний процес. Передбачаються наступні види роботи:

- вивчення кожної теми лекційного курсу за навчально-методичною літературою;
- підготовка до лекційних та практичних занять;
- вивчення фонетичних, граматичних, морфологічних та синтаксичних особливостей англійської мови у кожний період її історичного розвитку;
- робота з етимологічними словниками для визначення походження слів;
- виконання тестових завдань;
- підготовка до модульних контрольних робіт;
- підготовка до екзамену.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Аракин В. Д. История английского языка. – М.: МГУ, 1985. – 337 с.
2. Верба Л. Г. Історія англійської мови: Посіб. для студ. та викл. вищ. навч. закл. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 304 с.
3. Ильиш Б.А. История английского языка. – М.: Высшая школа, 1968. – 420 с.
4. Костюченко Ю.П. Історія англійської мови. – К.: Рад. школа, 1953. – 358 с.
5. Смирницкий А. И. История английского языка (среднеанглийский и новоанглийский периоды). – М.: МГУ, 1965. – 275 с.
6. Хаймович Б.С. Стислий курс історії англійської мови. – К.: Вища школа, 1975. – 100 с.
7. Baugh A. C. A History of the English Language / A. C. Baugh, T. Cable. – Routledge, 2005. – 447 p.

8. McDowall D. An Illustrated History of Britain. – Longman, 2006. – 188 p.

Додаткова література

9. Расторгуева Т. А. История английского языка. – М.: ООО «Издательство Астрель»: ООО «Издательство АСТ», 2003. – 348 с.
10. Студенець Г.І. Історія англійської мови в таблицях: Навчальний посібник для студентів філологічних факультетів університетів за спеціальністю «Мова і література» (англійська мова). – Київ: КНЛУ, 1998. – 118 с.
11. Ярцева В. Н. Исторический синтаксис английского языка. – М.: МГУ, 1961. – 300 с.
12. Lectures in History of the English Language and method-guides for seminars. – Режим доступу: <http://genius-ja.uz.ua/sites/default/files/csamolmanyok/magyar-nyelvu-oktatasi-jegyzetek-es-magyar-nyelvu-szaknyelvi-szotarak-nyerteseinek-dokumentumjai-472/book.pdf>

5. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Лекція 1. Загальна характеристика германських мов та походження англійської мови.

Вступ. Загальна характеристика германських мов та походження англійської мови. Періоди історії англійської мови. Давньоанглійській період. Загальна характеристика. Вплив завоювань Британських островів германськими племенами Англів, Саксів і Ютів на формування давньої англійської мови. (2 год.)

Рекомендована література: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9].

Лекція 2. Давньоанглійській період. Загальна характеристика. Фонетика та граматична структура.

Алфавіт і вимова. Наголос. Фонологія, лексичний склад. (2 год.)

Рекомендована література: [2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9].

Лекція 3. Давньоанглійській період. Морфологія. Загальна характеристика.

Давньоанглійська фонетика. Голосні та приголосні. Морфологія. Загальна характеристика. Іменник, займенник, прикметник, дієслово у давньоанглійській період. **(2 год.)**

Рекомендована література: [2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9].

Лекція 4. Середньоанглійський період. Загальна характеристика.

Лексика та синтаксис середньоанглійського періоду. **(2 год.)**

Рекомендована література: [2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9].

Лекція 5. Середньоанглійський період розвитку англійської мови.

Середньоанглійський період. Скандинавський вплив. Норманський вплив. Зміни у правописі. **(2 год.)**

Рекомендована література: [2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9].

Лекція 6. Морфологія середньоанглійської мови. Середньоанглійський іменник, прикметник, дієслово, прислівник, артикль. (2 год.)

Рекомендована література: [2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9].

Лекція 7. Середньоанглійський прислівник. Середньоанглійський числівник. Особливості утворення та функціонування середньоанглійського прислівника і числівника. (2 год.)

Рекомендована література: [2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9].

Лекція 8. Дієслово в середньоанглійській мові. Зміни в класах дієслів в середньоанглійській мові. Категорії дієслова в середньоанглійській мові. (2 год.)

Рекомендована література: [2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9].

Лекція 9. Новоанглійський період.

Поява національного стандарту. Історія англійського ренесансу. **(2 год.)**

Рекомендована література: [2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9].

Лекція 10. Зміни у фонології. Голосні звуки у новоанглійській мові.

Великий зсув голосних. Зміни у системі приголосних новоанглійської мови. **(2 год.)**

Рекомендована література: [2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9].

Лекція 11. Зміни у номінативній системі новоанглійської мови.

Іменник у новоанглійській мові. Прийменник у новоанглійській мові. Прикметник у новоанглійській мові. **(2 год.)**

Рекомендована література: [2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9].

Лекція 12. Дієслово в новоанглійській мові.

Дієслово. Категорії дієслова (часу, стану, способу). **(2 год.)**

Рекомендована література: [2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9].

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ, ЗМІСТ ТА ЗАВДАННЯ

Практичне заняття №1.

Тема. Походження англійської мови.

Мета: вивчення закономірностей розвитку англійської мови як складного процесу з урахуванням історичних подій, що на нього впливали.

Короткі теоретичні відомості

1. Історія утворення англійської мови.

2. Давньоанглійський період формування англійської мови. Мови германських племен (Англи, Сакси, Юти).
3. Кельтські племена.

Практичне заняття №2.

Тема. Фонетика та грамати́ка англійської мови давньоанглійського періоду.

Мета: вивчення закономірностей розвитку англійської мови як складного процесу з урахуванням історичних подій, що на нього впливали.

Короткі теоретичні відомості

1. Фонетичні особливості англійської мови давньоанглійського періоду.
2. Асимілятивні зміни.
3. Зміни приголосних.
4. Система часів давньоанглійської мови.

Практичне завдання:

Читання фрагменту тексту давньоанглійського періоду «The Voyage of Ohthere».

The Voyage of Ohthere

Ohthere sæde his hlaforde, Ælfrede cyninge, þæt he ealra Norðmonna norþmest bude. He cwæþ þæt he bude on þæm lande norþweardum wiþ þa Westsæ. He sæde þeah þæt þæt land sie swiþe lang norþ þonan. Ac hit is eal weste, buton on feawum stowum styccemælum wiciaþ Finnas, on huntōþe on wintra, and on sumera on fiscaþe be þære sæ. He sæde þæt he æt sumum cirre wolde fandian hu longe þæt land norþryhte læge, oþþe hwæþer ænig mon be norþan þæm westenne bude.

Практичне заняття №3.

Тема. Морфологічні особливості англійської мови давньоанглійського періоду. Давньоанглійський іменник. Категорії давньоанглійського дієслова.

Мета: вивчення морфологічних особливостей та класифікацій іменника та дієслова у давньоанглійській мові.

Короткі теоретичні відомості

1. Давньоанглійський іменник. Категорії роду, числа та відмінка.
2. Сильна відміна іменників.
3. Слабка відміна іменників.
4. Давньоанглійське дієслово. Безособові форми дієслова у давньоанглійській мові. Категорії дієслова.
5. Морфологічна класифікація дієслів.
6. Сильні дієслова в давньоанглійській мові.
7. Слабкі дієслова в давньоанглійській мові.
8. Неправильні дієслова в давньоанглійській мові.

Практичне завдання:

Читання фрагменту поеми давньоанглійського періоду «Beowulf».

Beowulf

Hwæt! We Gardena in geardagum,
þeodcyninga, þrym gefrunon,
hu ða æþelingas ellen fremedon.
Oft Scyld Scefing sceaþena þreatum,
monegum mægþum, meodosetla ofteah,
egsode eorlas. Syððan ærest wearð
feasceaft funden, he þæs frofre gebad,
weox under wolcnum, weorðmyndum þah,
oðþæt him æghwylc þara ymbsittendra

ofer hronrade hyran scolde,
gomban gyldan. þæt wæs god cyning!
ðæm eafera wæs æfter cenned,
geong in geardum, þone god sende
folce to frofre; fyrenðearfe ongeat
þe hie ær drugon aldorlease
lange hwile. Him þæs liffrea,
wuldres wealdend, woroldare forgeaf;
Beowulf wæs breme (blæd wide sprang),
Scyldes eafera Scedelandum in.

Практичне заняття №4.

Тема. Лексичний склад середньоанглійської мови.

Мета: ознайомлення з лексичним складом середньоанглійської мови.

Короткі теоретичні відомості

1. Лексика середньоанглійської мови.
2. Лексичні запозичення з французької та латинської мов.

Практичне завдання:

Визначте етимологію слів.

Gouvernement, justice, victory, column, dance, palace, comfort, dinner, leisure, ornament, painter, general, council, charm, chamber, discourse.

Практичне заняття №5.

Тема. Словотвір у середньоанглійській мові.

Мета: ознайомлення зі способами словотвору у середньоанглійській мові.

Короткі теоретичні відомості

1. Особливості словотвору у середньоанглійській мові.
2. Словотворчі афікси.

Практичне завдання:

У відривку твору «*Canterbury Tales*» знайдіть слова, утворені способом префіксації та виділіть продуктивні суфікси:

For blood *bitokeneth* gold, as me was taught... (for blood indicates gold, as I was taught) And who so wole my juggement *withseye*

Shal paye al that we spenden by the weye... (and who would contradict my judgement shall pay all that we shall spend).

Hir brighte heer was kempt *untressed* al... (her bright hair was not plaited in tresses).

The dore was... yclenched *overthwart* and endelong

With iren tough... (the door was clinched with strong iron crosswise and lengthwise).

For what man that hath freendes thurgh Fortune

Mishap wol maken hem enemys... (for when in happiness man has friends, misfortune will make them enemies).

Практичне заняття №6.

Тема. Морфологія середньоанглійської мови. Середньоанглійський іменник, прикметник, дієслово, прислівник, артикль.

Мета: ознайомлення з морфологією середньоанглійської мови.

Короткі теоретичні відомості

1. Категорії середньоанглійського іменника.
2. Категорії прикметника в середньоанглійській мові.
3. Дієслово. Категорії часу, стану, способу.
4. Неособові форми дієслова. Прислівник.
5. Артикль. Особливості виникнення.

Практичне заняття №7.

Тема. Новоанглійський період розвитку англійської мови.

Морфологія. Іменник, займенник, прикметник, дієслово.

Мета: ознайомлення з морфологією новоанглійської мови.

Короткі теоретичні відомості

1. Загальна характеристика новоанглійського періоду розвитку мови. Фонетичні зміни, що відбулись у новоанглійській мові.
2. Новоанглійський іменник.
3. Новоанглійський прикметник.
4. Новоанглійський займенник.
5. Категорії дієслова новоанглійського періоду. Модальні дієслова.

Практичне завдання:

Читання відривку п'єси В. Шекспіра «JULIUS CAESAR».

Be patient till the last. Romans, countrymen, and lovers! hear me for my cause, and be silent, that you may hear: believe me for mine honour, and have respect to mine honour, that you may believe: censure me in your wisdom, and awake your senses, that you may the better judge. If there be any in this assembly, any dear friend of Caesar's, to him I say, that Brutus' love to Caesar was no less than his. If then that friend demand why Brutus rose against Caesar, this is my answer: – Not that I loved Caesar less, but that I loved Rome more. Had you rather Caesar were living and die all slaves, than that Caesar were dead, to live all free men? As Caesar loved me, I weep for him; as he was fortunate, I rejoice at it; as he was valiant, I honour him: but, as he was ambitious, I slew him. There is tears for his love; joy for his fortune; honour for his valour; and death for his ambition. Who is here so base that would be a bondman? If any, speak; for him have I offended. Who is here so rude that would not

be a Roman? If any, speak; for him have I offended. Who is here so vile that will not love his country? If any, speak; for him have I offended. I pause for a reply.

Практичне заняття №8.

Тема. Лексичні особливості новоанглійської мови.

Короткі теоретичні відомості

1. Лексика новоанглійського періоду.
2. Джерела поповнення мови. Іншомовні запозичення.

Практичне завдання:

Визначте мову-джерело наступних запозичених слів:

Formula, radius, elaborate, billiard, police, piano, sonata, mosquito, guitar, tobacco, tomato, tornado, zebra, flamingo, landscape, cruise, algebra, bamboo, wigwam, sofa, kangaroo.

6. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

З метою систематизації вивченого матеріалу і закріплення теоретичних знань і практичних вмінь і навичок проводяться наступні види контролю:

- опитування на лекційних і практичних заняттях;
- модульна контрольна робота;
- екзамен.

7. КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ

7.1. КОНТРОЛЬНА РОБОТА ВАРІАНТ 1

Модуль 1

1. Old English language was spoken until

- a) 1100 AD
- b) 1500 AD
- c) 1800 AD

2. Old English is also known as

- a) Anglo-Saxon
- b) West Germanic
- c) East Germanic

3. The system of writing in Old English changed

- a) after the Norman invasion
- b) with the Germanic tribes invasion
- c) with the introduction of Christianity

4. Choose the correct answer

- a) only regressive assimilation occurred in OE
- b) only progressive assimilation occurred in OE
- c) both types of assimilation are found in OE

5. What is true according to Grimm's Law (choose 2 answers)

- a) voiced aspirated plosives lost their aspiration and changed into pure voiced plosives
- b) voiced plosives became the voiceless plosives
- c) voiceless plosives turned into voiced fricatives

6. The words *Chester, Manchester, Winchester, Worcester, Leicester, Lancaster* in OE are

- a) of Latin origin
- b) of Greek origin
- c) of Celtic origin

7. In OE nouns had the categories of

- a) number and gender
- b) gender and case
- c) number, gender and case

8. The OE pronouns *hwā* and *hwæt* refer to the

- a) Indefinite pronouns
- b) Demonstrative pronouns
- c) Interrogative pronouns

9. The adjective in OE

- a) had the category of number (singular and plural)
- b) could be only singular
- c) could be only plural

10. Which line illustrates the gradation formula $\bar{i} - \bar{a} - i - i$ of the Class I of Strong Verbs

- a) drincan – dranc – druncon – drunken
- b) sprecaan – spræc – spræcon – sprecen
- c) wrītan – wrāt – writon – writen

Модуль 2

1. The beginning of the Middle English period dates from

- a) the arrival of Augustine
- b) the Norman Conquest of 1066
- c) the invasion of the Germanic tribes

2. The grammatical gender was replaced by the natural gender due to

- a) the phonetic changes
- b) the levelling of inflections
- c) Grimm's Law

3. Geoffrey Chaucer is the author of

- a) The Canterbury Tales
- b) Beowulf
- c) Townley Plays

4. The number of cases in Middle English

- a) was reduced from Old English four to two
- b) remained unchanged
- c) was increased

5. The article as a part of speech appeared

- a) during the OE period
- b) during the Middle English period
- c) during the Modern English period

6. During the Middle English period the names of domestic animals remained of native origin due to

- a) the tradition
- b) the fact that English shepherd took care of them
- c) the absence of the corresponding equivalents in the language of Normans

7. Choose the line where all the words are native English

- a) ox, cow
- b) swine, pork
- c) mutton, beef

8. The dialect of London belonged to

- a) the Southern group of dialects
- b) the Midland group of dialects
- c) the Northern dialects

9. Choose the line where the form of the present participle of the verbs coincided with the form of the past plural

- a) helpen – halp – holpen – holpen
- b) knowen – knew – knewen – knowen
- c) shaken – shok – shoken – shaken

10. In the sentence *Of woodecraft wel koude he al the usage* the underlined word is

- a) the ME noun
- b) the ME adjective
- c) the ME verb

Модуль 3

1. The Early Modern English period lasted between

- a) 1500-1600
- b) 1500-1700
- c) 1500-1800

2. Late Modern English mainly differs from Early Modern English in

- a) vocabulary
- b) grammar
- c) syntax

3. The Great Vowel Shift affected

- a) the short vowels
- b) the long vowels
- c) the diphthongs

4. The disappearance of the neutral sound ə marked by letter e in the endings was caused by

- a) the levelling of inflections
- b) changes in the sound system
- c) simplification of consonant clusters

5. The Latin prefix *trans-* has the meanings

- a) “behind”, “after”, “later”

- b) “before”, “prior to”, “in advance”
- c) “across”, “beyond”, “through”

6. What kind of word-formation is used in the pair *love – to love*

- a) compounding
- b) clipping
- c) zero derivation

7. French borrowings are given in the line

- a) fatigue, machine, engage
- b) medium, calculate, radius
- c) dock, yacht, harpoon

8. Which pair of words is etymological doublets

- a) foot – feet
- b) good – better
- c) channel – canal

9. The words *geese, feet, children* are

- a) grammatical archaisms
- b) grammatical barbarisms

10. The language that develops between groups of people that do not have a language in common is called

- a) Pidgin
- b) Creole
- c) Cockne

7.2. КОНТРОЛЬНА РОБОТА ВАРИАНТ 2

Модуль 1

1. What dialect of OE was spoken by the Angles

- a) Kentish

- b) West Saxon
- c) Northumbrian and Mercian

2. In what dialect was the epic poem Beowulf written

- a) Kentish
- b) West Saxon
- c) Mercian

3. The words *cart* and *down* are

- a) of Celtic origin
- b) of Latin origin
- c) of Greek origin

4. What is the origin of the word *hand*

- a) Common Germanic
- b) Old Norse
- c) Latin

5. What change occurred in the words *madhu* → *mēdu* according to Grimm's Law

- a) bh dh gh → b d g
- b) b d g → p t k
- c) p t k → f θ h

6. The OE pronoun *sē* refers to the

- a) Indefinite pronouns
- b) Demonstrative pronouns
- c) Definite pronouns

7. The words *lȳtel* – *lǣssa* – *lǣst* belong to

- a) the OE Nouns
- b) the OE Adverbs
- b) the OE Adjectives

8. The numeral *twā* in OE had

- a) one gender
- b) two genders
- c) three genders

9. Which line illustrates the gradation formula *i – a(o) – u – u* of the class III of strong verbs

- a) drincan – dranc – druncon – drunken
- b) spreca – spræc – spræcon – sprecen
- c) wītan – wāt – witon – witen

10. The pattern *-an, -de, -d* of the class III of weak verbs is given in the line

- a) macian – macode – macod
- b) nerian – nered – nered
- c) habban – hæfde – hæfd

Модуль 2

1. What event marked the beginning of the Middle English language

- a) the Scandinavian invasion
- b) the Norman conquest of 1066
- c) the Roman invasion

2. Choose the line where all the words are native English

- a) calf, sheep
- b) swine, beef
- c) pork, bacon

3. The monophthongization of diphthongs is found in the line

- a) æfter – after
- b) sunu – son
- c) heorte – herte

4. The indefinite article in Middle English arose from

- a) the numeral
- b) the demonstrative pronoun
- c) the noun

5. The Possessive pronouns are given in the line

- a) min, thin, thir
- b) whos, whom
- c) ich, me, we

6. The noun in ME

- a) totally lost the category of gender
- b) partially lost the category of gender
- c) preserved the category of gender

7. In ME the adjective

- a) no longer agrees with the noun in case
- b) agrees with the noun in case
- c) agrees with the noun in number and case

8. The Gerund as a part of speech appeared

- a) during the OE period
- b) during the Middle English period
- c) during the Modern English period

9. In the sentence *Hir mouth ful smal, and therto softe and reed* the underlined word is

- a) the verb
- b) the noun
- c) the adjective

10. What part of speech do the underlined words *Wel coude he singe and pleyen on a rote* belong to?

- a) the verb

- b) the Infinitive
- c) the Participle II

Модуль 3

1. The Late Modern English period lasted between

- a) 1600-1800
- b) 1700-1900
- c) 1800-present

2. The first English dictionary “Table Alphabeticall” was published in

- a) 1604
- b) 1704
- c) 1804

3. According to the Great Vowel Shift

- a) the long vowels shifted upwards
- b) the long vowels shifted downwards
- c) the long vowels were replaced by the diphthongs

4. Choose the proper description for the change i: → ai *time, like, rise, side*

- a) the long vowels narrowed
- b) the long vowels narrowed and then turned into diphthongs
- c) the long vowels narrowed and were gradually lost

5. The Latin prefix *post-* has the meanings

- a) “behind”, “after”, “later”
- b) “before”, “prior to”, “in advance”
- c) “across”, “beyond”, “through”

6. What kind of word-formation is used in the word *lighthouse*?

- a) compounding
- b) clipping
- c) zero derivation

7. Latin borrowings are given in the line

- a) fatigue, machine, engage
- b) medium, calculate, radius
- c) dock, yacht, harpoon

8. Which pair of words is etymological doublets

- a) mouse – mice
- b) bad – worse
- c) sign – signal

9. The words *datum-data, formula-formulae* are

- a) grammatical archaisms
- b) grammatical barbarisms

10. The language that develops from the simplifying and mixing of different languages is called

- a) Pidgin
- b) Creole
- c) Cockney

7.3. КОНТРОЛЬНА РОБОТА ВАРИАНТ 3

Модуль 1

1. The beginning of the Old English language started with

- a) the arrival of St. Augustine in 597
- b) the settlement in Britain of Jutes, Saxons and Angles
- c) the Viking invasions

2. What dialect of OE was spoken by the Jutes

- a) Kentish
- b) West Saxon
- c) Northumbrian and Mercian

3. The words *take* and *cut* are

- a) of Scandinavian origin
- b) of Latin origin
- c) of Greek origin

4. All the sounds are diphthongs in the line

- a) s, ʃ, f, θ
- b) a æ e i o u y
- c) ea eo ie io

5. What change occurred in the words *pater* → *fadar* according to Grimm's Law

- a) bh dh gh → b d g
- b) b d g → p t k
- c) p t k → f θ h

6. Diphthongization after palatal consonants is illustrated in the line

- a) namnian – nemnan
- b) eald – ieldra
- c) skaggwon – scēawian

7. The words *heorte*, *mana* and *wimman* belong to

- a) the OE Nouns
- b) the OE Verbs
- c) the OE Adjectives

8. The OE pronoun *ðū* refers to the

- a) Indefinite pronouns
- b) Demonstrative pronouns
- c) Personal pronouns

9. Which line illustrates the gradation formula $e - æ - \bar{e} - e$ of the Class V of Strong Verbs

- a) teran – tær – tæron – toren

- b) sprecan – spræc – spræcon – sprecon
- c) stelan – stæl – stælon – stolen

10. The pattern *-ian, -ode, -od* of the class II of weak verbs is given in the line

- a) macian – macode – macod
- b) nerian – neredede – nered
- c) habban – hæfde – hæfd

Модуль 2

1. The Middle English can be generally described as a mixture of

- a) English and Germanic dialects
- b) English and Norman
- c) English and Latin

2. The Norman Conquest made the English writing

- a) clear and easily readable
- b) complicated and delicate
- c) simple and understandable

3. The greatest poet of the Middle English period is

- a) W. Shakespear (1564-1616)
- b) G. Chaucer (1340-1400)
- c) G. Barbour (1316-1395)

4. The monophthongization of diphthongs is found in the line

- a) fyllan – fillen
- b) heofon – heven
- c) cild – child

5. Choose the line where all the words are native English

- a) ox, sheep
- b) beef, pork

c) mutton, bacon

6. The definite article arose from

- a) the numeral
- b) the demonstrative pronoun
- c) the noun

7. What cases are characteristic of the Middle English noun?

- a) the Nominative and the Genitive cases
- b) the Nominative and the Genitive, the Dative and the Accusative cases
- c) the Nominative, the Genitive and the Dative cases

8. All pronouns in Middle English

- a) lost the categories of gender and case
- b) retained the categories of gender and case
- c) lost the categories of gender and number

9. The infinitive lost the category of case and acquired a pre-infinitival particle *to*

- a) during the OE period
- b) during the Middle English period
- c) during the Modern English period

10. What part of speech does the underlined word *But for to tellen you of his array*

His hors were goode but he was not gay belong to?

- a) the verb
- b) the Infinitive
- c) the Participle II

Модуль 3

1. The New English Period began in

- a) the 15th century
- b) the 16th century

c) the 17th century

2. William Shakespeare's works belong to

- a) Middle English
- b) Early Modern English
- c) Late Modern English

3. The diphthongs that arose as a result of the Great Vowel Shift

- a) were a new phenomenon in the language and enriched its phonological system
- b) already existed in the middle English

4. In which line the sound [l] is lost in combinations before *k, m, f, v*

- a) wolf, elf
- b) helm, elm
- c) talk, walk

5. The Latin prefix *pre-* has the meanings

- a) "behind", "after", "later"
- b) "before", "prior to", "in advance"
- c) "across", "beyond", "through"

6. What kind of word-formation is used in the word *gent*?

- a) compounding
- b) clipping
- c) zero derivation

7. Dutch borrowings are given in the line

- a) fatigue, machine, engage
- b) medium, calculate, radius
- c) dock, yacht, harpoon

8. Which pair of words is etymological doublets

- a) goose – geese

- b) far – farther
- c) sure – secure

9. The words *axis-axes* are

- a) grammatical archaisms
- b) grammatical barbarisms

10. A dialect of the English language traditionally spoken by working-class Londoners is called

- a) RP
- b) Cockney
- c) Pidgin

**8. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ
СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ**

1. Загальна характеристика германських мов та походження англійської мови. Хронологічна періодизація розвитку англійської мови.
2. Давньоанглійський період розвитку англійської мови. Загальна характеристика. Фонетика та граматичний лад.
3. Давньоанглійська фонетика. Голосні та приголосні.
4. Давньоанглійський період розвитку англійської мови. Діалекти. Писемність періоду.
5. Давньоанглійський період розвитку англійської мови. Морфологія. Іменник, займенник, прикметник. Загальна характеристика.
6. Давньоанглійський період розвитку англійської мови. Морфологія. Дієслово. Загальна характеристика.
7. Середньоанглійський період розвитку англійської мови. Скандинавський вплив. Норманське завоювання. Зміни у правописі.
8. Середньоанглійський період розвитку англійської мови. Лексика та синтаксис.
9. Зміни у морфології англійської мови середньоанглійського періоду.

10. Середньоанглійський іменник. Виникнення артикля. Середньоанглійський прикметник.
11. Середньоанглійський прислівник. Середньоанглійський числівник.
12. Категорії дієслова середньоанглійського періоду розвитку англійської мови.
13. Новоанглійський період. Поява національного стандарту. Історія англійського ренесансу.
14. Новоанглійський період розвитку англійської мови. Зміни у фонології. Великий зсув голосних.
15. Зміни у системі приголосних новоанглійської мови.
16. Новоанглійський період розвитку англійської мови. Іменник. Прийменник. Прикметник.
17. Категорії дієслова новоанглійського періоду.

6. ЗРАЗОК ПІДСУМКОВОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНОК

ПІДСУМКОВА КОНТРОЛЬНА РОБОТА ВАРІАНТ 1

1. The system of writing in Old English was changed

- a) with the introduction of Christianity
- b) with the invention of printing
- c) with the abolition of runes

2. Choose the right answer

- a) In Old English the words having long and short vowels differed in meaning
- b) In Old English the words having long and short vowels didn't differ in meaning
- c) In Old English the words having long and short vowels partially differed in meaning

3. What words belong to the oldest layer of the English language?

- a) Common Indo-European words

- b) Common Germanic words
- c) Loan words

4. The number of cases during the Old English period was

- a) 5
- b) 4
- c) 2

5. The number of cases during the Middle English period was

- a) 5
- b) 4
- c) 2

6. What change occurred in the words *tu* → *ðū* according to Grimm's Law

- a) bh dh gh → b d g
- b) b d g → p t k
- c) p t k → f θ h

7. The Great Vowel Shift was

- a) the change in the system of diphthongs
- b) the change in the whole system of long vowels
- c) the change in the whole system of short vowels

8. The First Consonant shift is also called

- a) Grimm's law
- b) the Great Vowel Shift
- c) Verner's law

9. In which line the sound [l] is lost in combinations before *k, m, f, v*

- a) silver, elf
- b) helm, wolf
- c) folk, chalk

10. What kind of word-formation is used in the word *happy-go-lucky*?

- a) compounding
- b) clipping
- c) zero derivation

11. Developing new meanings of the existing words is called

- a) morphological word-building
- b) syntactic word-building
- c) semantic word-building

12. Which pair of words is etymological doublets

- a) ox – oxen
- b) little – less
- c) ray – radius

13. William Caxton established the first English printing press in

- a) 1476
- b) 1676
- c) 1876

14. Gerund as a part of speech arose during

- a) the Old English period
- b) the Middle English period
- c) the Early New English period

15. Which factor didn't contribute to the revival of English?

- a) the Hundred Years' War with France 1337-1454
- b) The Black death
- c) the Norman Conquest

16. What event preceded the Norman Conquest?

- a) the Roman Invasion
- b) the Scandinavian Invasion

c) the Renaissance

17. William Tyndale translated the Bible

- a) in 1526
- b) in 1626
- c) in 1726

18. Zero-derivation arose due to

- a) the loss of endings
- b) shortening of borrowed words
- c) assimilation

19. American Dictionary of the English Language (1828) was published by

- a) Noah Webster
- b) William Tyndale
- c) William Caxton

20. The Oxford English Dictionary was published in

- a) 1828
- b) 1922
- c) 1928

21. What are the main characteristics of the Old English period?

22. Describe the main changes in the Middle English morphology.

23. What are the changes in the spelling system of the Middle English language?

24. What are the changes in the Early New English phonology?

КРИТЕРІЇ ОЦІНОК

Кількість балів за виконання завдань

0..34	35...59	60...63	64...68	69...73	74...79	80...85	86...89	90...93	94...97	98...100
Оцінка										
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Незадовільно		Задовільно			Добре			Відмінно		
Критерії оцінювання завдань відкритого типу										
Студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, допускає значну кількість суттєвих помилок.		Студент засвоїв основний теоретичний матеріал навчальної дисципліни, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок.			Студент виявляє добрі знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, але допускає несуттєві помилки.			Студент демонструє систематичні та глибокі знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни. Помилки відсутні.		

Оцінювання підсумкової контрольної роботи здійснюється за 100-бальною шкалою:

Завдання 1-го рівня складності: 1-12 – 2,5 балів

Завдання 2-го рівня складності: 13-20 – 5 балів

Завдання 3-го рівня складності: 21-24 – 7,5 балів

Додатково до балів підсумкової контрольної роботи зараховуються бали за активність на практичних заняттях (1-5 балів за різні види активності: усні відповіді, виконання письмових завдань, самостійна робота).

10. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ УСПІШНОГО ЗАСВОЄННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Самостійна робота з дисципліни «Історія англійської мови» є однією з головних форм організації навчання студентів і включає в себе опрацювання лекційного матеріалу, підготовку до практичних занять, а також опрацювання матеріалу, який не викладається на лекціях.

Опрацювання лекційного матеріалу передбачає штудіювання конспекту лекцій, що вже відбулись, або попереднє ознайомлення з матеріалом наступної

лекції за підручниками, рекомендованими викладачем для вивчення дисципліни «Історія англійської мови». Систематична, вдумлива робота над навчальним матеріалом, що подається на лекціях, є ключовим фактором, що впливає на засвоєння знань, а також на вироблення умінь та навичок, необхідних для успішного досягнення поставлених завдань при вивченні дисципліни «Історія англійської мови», в результаті чого студенти оволодіють вміннями використовувати теоретичні знання з історії англійської мови при набутті лексичних, граматичних та ін. компетенцій, що є дуже важливими для вивчення іноземної (англійської) мови.

Підготовка до аудиторних занять вимагає від студентів самодисципліни, творчого підходу, і передбачає як повторення попереднього лекційного матеріалу, так і вивчення навчального матеріалу, що відноситься до теми практичного заняття, а також ознайомлення з додатковою інформацією за пропонованою темою. Такий вид роботи направлений на розвиток у студентів умінь працювати з науковою літературою, вчить аналізувати та систематизувати інформацію, виділяти головне.

Опрацювання матеріалу, якій не викладався на лекціях, передбачає розгляд та опанування студентами визначених у програмі навчальної дисципліни «Історія англійської мови» розділів за матеріалом рекомендованих викладачем підручників та посібників.

Підготовка до виконання контрольних робіт передбачає повторення та поглиблений розгляд навчального матеріалу, що викладався на лекційних та практичних заняттях протягом вивчення курсу «Історія англійської мови».

ЗМІСТ

1. ХАРАКТЕРИСТИКА ДИСЦИПЛІНИ.....	3
2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ» для студентів спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська.....	4
3. САМОСТІЙНА РОБОТА.....	8
4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	8
5. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ.....	9
6. ФОРМИ КОНТРОЛЮ	17
7. КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ.....	18
7.1. КОНТРОЛЬНА РОБОТА ВАРІАНТ 1.....	18
7.2. КОНТРОЛЬНА РОБОТА ВАРІАНТ 2.....	23
7.3. КОНТРОЛЬНА РОБОТА ВАРІАНТ 3.....	27
8. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ.....	32
9. ЗРАЗОК ПІДСУМКОВОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНОК.....	33
10. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ УСПІШНОГО ЗАСВОЄННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	38